

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE — DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚĂ — ECONOMIE POLITICĂ

APARE ODATĂ PE SĂPTĂMÂNA SUB CONDUCEREA D-ilor

C. G. DISSESCU

V. ATHANASOVICI, PAUL NEGULESCU, DEM. NEGULESCU, ALEX. CERBAN, G. MEITANI,

N. POLIZU-MICȘUNEȘTI, C. HAGI-THEODORAKY

SECRETAR DE REDACȚIE
SILIU RADULESCU

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
3, STRADELA SF. SPIRIDON, 3.

REDACTOR-ADMINISTRATO
B. P. RADULESCU

REGIMUL MATRIMONIAL DE DREPT COMUN

IN

VIITORUL COD CIVIL AL ROMÂNIEI MARI

În dreptul francez, regimul legal este acel al comunității (art. 1393 c. fr.). Legea noastră n'a admis acest regim, și bine a făcut; căci, ca ori ce confuzie de patrimonii, comunitatea aduce o lichidare complicată, care dă loc la procese și la multe dificultăți:

„*Communio est mater rixarum*”.

Principiile acestui regim matrimonial, împrumutat de la vechile cutume franceze, sunt atât de arbitrare, încât părțile mai niciodată nu-l admit astfel cum îl organizează legea, ci-l modifică de cele mai multe ori. De aceea, legea noastră nu l-a admis, ci a consacrat regimul dotal, care este tradițional în țara noastră, fiind moștenit de la Romani. Art. 1287 din codul civil permite însă soților, care s'ar supune regimului dotal, să stipuleze o societate de achiziții sau de câștiguri. Deși legiutorul român, zice Curtea noastră de casație⁽¹⁾, n'a primit, ca regim matrimonial legal, regimul comunității de bunuri, cum este în Franța, și a menținut regimul nostru tradițional, care este cel dotal, totuși a permis soților, prin art. 1287 c. civil, ca adoptând regimul dotal, să poată stipula în același timp și o comunitate de câștiguri, care se compune din tot ce dobândește în timpul căsătoriei fiecare din soți sau amândoi împreună, fie prin industria lor, fie prin economiile realizate din veniturile lor dotale sau parafernale. Și această importantă decizie adaogă că, potrivit art. 1290 din codul civil, fondul comun al so-

cietății de achizițiuni, adoptată prin contractul de căsătorie, fiind format de toate câte soții câștigă în timpul căsătoriei, fie în parte, fie împreună, urmează că, față de o redacție atât de generală, trebuie să se cuprindă în acest fond și imobilele, cumpărate de unul din soți, prezumpția juridică fiind că ele au fost cumpărate cu banii economisiți de dânsul din veniturile averii lor, și care aparțin comunității⁽²⁾.

Dar aceasta nu este singura combinație ce soții pot face, căci ei mai pot să combine separația de bunuri cu inalienabilitatea dotală, aplicată în totul sau în parte bunurilor femeii. Soții ar putea chiar să admită regimul comunității, astfel cum acest regim este organizat de codul francez sau de o altă lege străină, și aceasta în baza principiului libertății convențiilor matrimoniale.

Se naște însă întrebarea: care este, în dreptul nostru actual, în lipsa unui contract matrimonial al soților, regimul lor legal? căci din art. 1232 c. civil rezultă că există un regim *legal* care, ca și cel convențional, începe din ziua celebrării căsătoriei.

Am susținut în totdeauna, deși chestiunea este controversată, și părerea noastră a fost consacrată de jurisprudență, că, în lipsa unui contract matrimonial, soții sunt astăzi căsătoriți sub regimul parafernă, care, în realitate, nu este decât acel al separației de bunuri. Este, în adevăr, de principiu că regimul dotal nu se presupune și că el trebuie să rezulte dintr-o declarație expresă a părților. Or, în speță, neexistând o convenție matrimonială, nu există declarație de do-

1) Cas. S. II, 8 Martie 1916, *Dreptul* din 1916, No. 28, p. 219.

2) Vezi *Dreptul*, loco supra cit. Contra: C. Iași, *Dreptul* din 1913, No. 39, p. 310 (decizie însoțită de observ. noastră și casată).

talitate. Ceeace întărește și mai mult sistemul pe care-l susținem, este că această soluție se admite și în Italia, unde regimul dotal există în aceleași condiții ca și la noi, și unde legea tace cu desăvârșire în privința regimului legal sau de drept comun.

Această chestiune fiind însă astăzi supusă discuției, controversa nu poate să rămâne în picioare în viitorul cod civil. Credem că discuția trebuie să fie curmată în sensul regimului dotal, care este regimul de predilecție al legiuitorului nostru. Propunem deci de a se înscrie în viitorul cod civil al României mari, următorul text:

„Regulele privitoare la regimul dotal vor forma dreptul comun al României”.

Un asemenea text există în manuscrisul original al codului civil, investit cu iscălitura domnească a lui Cuza-Vodă, însă n'a fost reprodus în ediția oficială, fiindcă el se vede șters din manuscris, fără a se spune de cine și când s'a făcut acea ștersătură. Prin reintroducerea lui se curmă orice discuție, și regimul dotal va rămâne în viitor regimul de drept comun al țării noastre.

Dar aceasta nu este singura chestiune ce trebuie curmată; mai este una care așteaptă o rezolvire grabnică. Presupunând, în adevăr, că doi străini sau un străin și o româncă s'au căsătorit în România, sau doi români ori un român și o streină s'au căsătorit în străinătate, fără contract matrimonial, chestiunea este de a se ști care va fi, în speță, regimul legal al acestor soți? Credem că chestiunea trebuie să fie decisă conform statutului personal al soților, sau mai bine zis al bărbatului, care este capul familiei și al asociațiunii conjugale. În consecință, propunem următorul text care, de altfel, este admis și prin Convenția dela Haga din 17 Iulie 1905 (art. 2).

„În lipsa unui contract de căsătorie sau a unei convenții tacite care să se fi referit la un regim matrimonial oarecare, efectele căsătoriei, în privința bunurilor mobiliare și imobiliare, sunt cărmuite de legea națională a bărbatului din momentul celebrării căsătoriei. Schimbarea de naționalitate a soților sau a unuia din ei, în urma celebrării căsătoriei, n'are nici o înăurire asupra regimului bunurilor.”

Cu chipul acesta, se curmă odată pentru totdeauna, conform convenției menționate dela Haga, controversa numită, în drept internațional, „la famosissima quaestio,” care diviza pe autori încă din secolul al XVI-lea.

D. Alexandresco.

ASPECTE JURIDICE DIN BASARABIA

I

Rubla ca monedă liberatoare

1. Dintre urmările comflagrațiunii mondiale, deprecierea monedelor fiduciare are cea mai mare înăurire asupra obligațiunilor juridice. În special Basarabia se resimte de această depreciere și din zi în zi raporturile juridice dintre noii cetățeni ai Regatului sunt îngreunate prin faptul că aproape nu se mai știe în ce monedă urmează să fie regulate. Ele au luat ființă sub regimul rublei, al cărei curs în lei era 2.66, legalmente stabilit, iar astăzi cursul fiind derizoriu (0.60 bani rubla Romanof și 0-10 bani rubla Lwov) urmează că creanțele vechi sunt reduse la neant. Și problema e cu atât mai cumplită în Basarabia cu cât Basarabenii sunt detentorii unor mari cantități de ruble, care, actualmente, sunt lipsite de orice putere liberatoare sau achizitivă atât în tranzacțiunile particulare, cât și în raporturile cu Statul. Chestiunea rublei este prin urmare o problemă pentru Basarabia și se pune poate cu mai multă energie decât problema coroanelor în celelalte țări alipite, urmând prin urmare a fi cercetată în multiplele sale consecințe, din punct de vedere juridic, economic, financiar, social.

2. Actele juridice ale căror scadențe se împlinesc urmează a fi executate și obligațiunile stinse conform voinței și intențiunii contractanților. Rubla fiind moneda prevăzută în actele basarabene în ce monedă se pot face liberările de plată? În ruble Lwov, în ruble Romanov? Dar rublele nu mai au nici un curs.

În principiu, după cum am arătat mai sus, contractele se execută după înțelesul pe care l'au avut în vedere părțile în momentul când le-au încheiat. Trebuie să avem în vedere timpul și locul când s'a încheiat contractul, spune Vivante, „pentru a determina legea care va regula raporturile juridice ale părților, fie în ce privește locul când contractanții au reședinta în țări guvernate de legi diferite, fie în ce privește timpul, când, în timpul tratativelor, a survenit o schimbare de legislațiune”. Și mai departe: „pentru a judeca care era în momentul formării contractului voința părților” și „pentru a determina prețul în contractele care se referă, fie prin obicei, fie prin voința părților, la prețul curent al zilei contractului”.¹⁾

Acestea fiind principiile de drept unanim acceptate, concentrate în formula: „*tempus regit actum*” se pune întrebarea, în ce fel de monedă urmează a fi stinse obligațiunile născute sub regimul rublei?

3. Este bine înțeles că în ce privește tranzacțiunile făcute înainte de suprimarea regimului țarist, nu poate fi vorba de rubla Lwov. Părțile în deosebire nici nu aveau libertatea să convină ca plata să fie făcută într-o anumită monedă. Art. 1540 cod. civil rus, obligă părțile ca tranzacțiunile să se facă numai în monedă rusească. Recurgând la legislația comparată, observăm că art. 1100 cod. civ. român, arată că creditorul nu poate fi silit a primi alt lucru decât acela ce

1) Cesare Vivante: *Traité de droit commercial*, vol. II, pag. 335, g.

i se datorește. În acelaș înțeles art. 1578 cod. civ. român, obligă pe debitor, ca în caz de sporire sau scădere a prețului monedelor să se restituie suma împrumutată în moneda aflătoare în curs în momentul plății. Mai departe: art. 41 cod. comercial român prevede că atunci când moneda arătată într'un contract nu are curs *legal* sau *comercial* în țară, și când cursul ei nu a fost determinat de însăși părțile, plata va putea fi făcută în moneda țării, după cursul ce va avea schimbul la vedere, în ziua scadenței și la locul plății.

4. În materie comercială, întrucât în Basarabia s'a introdus codul comercial român, urmează, conf. art. 1 și 889 cod. com. să recurgem la dispozițiunile codului și procedurii civile române. Prin urmare, după cele mai sus arătate, în caz când în contractul comercial s'ar fi specificat că stingerea datoriei să se facă „efectiv în ruble Lwov”, este necontestabil că o asemenea convenție nu ar mai putea fi executată pentru binecuvântata cauză că rubla Lwov nu are nici curs legal nici curs comercial. Rubla Lwov este exclusă de pe piață și nu are vre-un curs recunoscut. Plata într'o astfel de monedă, lipsită de orice putere, atunci când creditorul a împrumutat monedă cu putere legală și comercială, nu poate fi considerată ca serioasă. Să presupunem o creanță de un milion ruble - considerând cursul rublei Lwov, care pe la speculanți și pe la zarafi abia mai cotează cu cel mult 100 lei mia, ar însemna că debitorul să se libereze și creditorul să fie plătit cu cel mult 100.000 lei, ceea ce ar fi derizoriu! Dacă creanța a luat naștere în 1916, de pildă, când cursul rublei era de 2.66, creditorul celor 1.000.0000 ruble, pretinzând lei, ar fi obținut la data împrumutului, suma de 2.660.000 lei, echivalentul celor 1.000.000 ruble, și la acea dată puterea de achizițiune a leilor era cu mult mai mare.

5. Pentru acest sistem pare a fi și tendința legislației și jurisprudenței în Basarabia. Art. 4 din decretul-lege privitor la stabilirea chiriilor în Basarabiă, din 13 August 1919, stabilește că plățile chiriilor să se facă în lei, socotindu-se rubla după cursul care era în vigoare în momentul contractului. Măsură plină de prudență și care salvează în parte interesele acelor care conau pe rublele de altă dată.

6. Art. 41 cod. comercial arată că debitorul poate atinge datoria în moneda țării atunci când moneda convenită nu are curs legal sau comercial. Este vorba de o trată de pildă, a cărei valoare presupusă în franci urmează să fie achitată în România. În caz când nu s'ar găsi pe piață franci, urmează să fie plătită în lei, după cota Bursei: pentru 100 franci lei 250 de pildă. Ar fi cursul din ziua scadenței și la locul plății, francii având un curs comercial.

Dacă deci o monedă prevăzută într'un contract are curs *legal*, această monedă are putere liberatoare oricât de depreciată ar fi, păgubăș rămanând creditorul și avantajat debitorul, sistem juridic și aprobat în teoriile economiștilor. ¹⁾ Dacă moneda are numai curs comercial, ca în exemplul de mai sus, are și putere liberatoare, și în caz când nu se găsește pe piață, debitorul trebuie să plătească diferența de curs *agio*,

pentru că legea contractului trebuie respectată. Debitorul care a stipulat să plătească aur, va putea impune plata în bilete de bancă, plătind însă diferența după cursul pieții. ²⁾

7. Se repetă cu rublele, atât cu cele Lwov cât și cu cele Romanov, întâmplarea asignatelor franceze, emise în 1789, a căror valoare căzuse în 1796 dela 100 livre la 30 centime. Emise în cantitatea fantastică de 45 miliarde, și-au pierdut orice curs, cu toate că erau garantate cu bunurile eclesiastice și ale emigraților, încât, în cele din urmă, însuși Statul francez nu le mai primea nici chiar pentru plata impozitelor. A fost o catastrofă financiară pe care o va repeta de sigur Rusia, care nici odată nu va fi în putință să consolideze atâtea emisiuni nebune de hârtie monedă, lipsită de orice valoare, de orice garanție, aflate în cantități imense pe toate piețele și în toate mâinile.

8. În general emisiunea biletelor de bancă este regulată de scomput. Biletul de Bancă este o monedă reprezentativă rambursabilă imediat în aur, după cursul indicat. Indată ce se decretează inconvertibilitatea, biletul de bancă devine o hârtie-monedă cu curs forțat, ceea ce persistă și la noi dela începutul războiului mondial. Măsură primejdioasă și care luată în timpuri de mare criză, zdrucină finanțele și creditul unui stat, mai ales când se abuzează. De aceea nu avem destule cuvinte să atragem luarea aminte a oamenilor de stat și financiarilor noștri, asupra primejdiioasei iluziuni în care se află, când fac față împrejurărilor impunând băncii de emisiune să emită miliarde peste miliarde în hârtie monedă căreia nu-i corespunde un incasso metalic proporțional. Căci orice s'ar spune biletul, cum arată profesorul Paul Cauves, ³⁾ nu poate face funcțiune de monedă, atât timp cât are orice altă garanție, afară de cea metalică, de pildă fondurile publice.

Să ne oprim pe marginea unui abis, să punem la o parte pentru mulți ani tiparul Băncii naționale, pentru a nu ne vedea reduși la starea dezastruoasă prin care a trecut Franța, cu asignatele sale, discreditând la culme hârtia monedă cu curs forțat, care circulă în cantități de peste cinci miliarde, fără altă garanție de cât avansurile tezaurului public. Astăzi *agio* asupra aurului este în România de cinci ori valoarea reprezentativă, adică îți trebuie cinci sute lei în hârtie monedă pentru procurarea a 100 lei în aur ceea ce e extraordinar de grav, având în vedere organizarea financiară a unei țări de ordine, în cât ne poate conduce la o catastrofă financiară. Anglia care a decretat cursul forțat în 1797 nu și-a revenit decât în 1821 și totuși deprecierea hârtiei monede nu a fost de cât un maximum 29%. Statele-Unite în epocile de grozavă criză financiară nu au pierdut de cât 30% (1864). Italia 14% (1873), *agio* asupra aurului. Să strigăm deci oamenilor noștri de stat: opriți-vă, și, introducând un sistem de economie și o gospodărie rațională, unită cu munca intensivă în toate direcțiunile, să readucem hârtia noastră monedă la valoarea biletului de bancă. Dar această chestie va fi reluată altă dată.

1) Tahller: Droit commercial pag. 627.

2) Paul Cauves: Cours d'économie politique vol. II, pag. 470 și urm.

1) Charles Gide: Cours d'économie politique, pag. 347i.

9. Autoritățile române au căutat să susțină cursul rublei în fața strigătului unanim al populației basarabene, însă n'au isbutit. Pentru că nu măsurile drastice și mijloacele de constrângere pot să reguleze creditul public. Cu prilejul împrumutului unirei s'a primit rubla pe cursul de un leu, însă în loc să fie trezorzată, în așteptarea reluării raporturilor cu o viitoare Rusie, s'a făcut greșeala să se pună din nou în circulațiune, repunând problema cu mai multă intensitate. Fostul Comisar general al Basarabiei, prin ordonanțele sale foarte chibzuite, legitime și necesare în vremea când au fost edictate, a căutat să reglementeze și cursul rublei. Prin ordonanța No. 45 din 25 Octombrie 1918 a fixat zadarnic cursul rublei la 1.60, pentru a se reduce prin deciziunea No. 11 a Ministrului delegat al Basarabiei la un leu echivalentul rublei pentru plata arenzei pământului, iar prin deciziunea No. 14 impunându-se iarăși cursul de un leu în liberul schimb. Toate aceste măsuri bine intenționate din punct de vedere administrativ și politic, n'au avut nici un rezultat din punct de vedere financiar, și statul a trebuit în cele din urmă să refuze la casele publice această hârtie totalmente depreciată. Iar prin deciziunea No. 3 a Ministrului delegat al Basarabiei s'a precizat că leul este moneda legală a țării.

Astfel, nu poate fi cu putință o liberare de plată într-o asemenea monedă. Ar fi ca debitorul să se înbogățească în paguba creditorului, întru cât acesta a împrumutat pe debitor într-o monedă, cu care el a putut să-și satisfacă necesitățile vieții la epoca împrumutului și să achite cu o hârtie lipsită de orice valoare.

Cu alte cuvinte creditorul să nu mai primească nimic. Obligațiunea de plată fiind prevăzută efectiv chiar în ruble Lwov, întru cât această monedă nu are nici un curs, legal sau comercial, și nu are nici un curs, fiind nu numai depreciată, dar chiar exclusă și neexistentă, urmează că ea nu poate face obiectul nici unei plăți. Ar fi o curată spoliațiune dacă o asemenea monedă, care nu este tolerată de nici o autoritate în regat, ar putea servi la stingerea datorțiilor anterioare existenței sale, sau anterioare căderii sale și excluderei sale definitive de pe toate piețele și din toate tranzacțiunile, atât publice, cât și private.

Chișinău

Iuliu Dragomirescu
avocat.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

SECȚIUNEA II

Audiența dela 15 Martie 1919.

Președinția d-lui C. R. Manolescu, Prim-Președinte.

Societatea Stabilimentelor Sinaia cu Banca de Credit și alții.

PEREMPTIUNE. — VALIDARE DE POPRIRE. — TITLU COMERCIAL. — TERMEN. — ART. 257 PR. CIV.

POPRIRE. — MĂSURĂ DE EXECUȚIUNE CIVILĂ. — FORME ȘI TERMINE.

1) De câteori este vorba de perimarea instanței de validarea unei popriri — chiar cerută pe baza unui

titlu comercial — trebuie să se aplice regula comună din art. 257 pr. civ., adică termenul de doi ani.

2) Poprirea fiind în toate cazurile o măsură de execuțiune civilă, urmează ca să fie supusă nu numai formelor de judecată, dar și termenelor prevăzute de procedura civilă.

No. 13. — Casată, după divergență, decizia Curții de Apel, București s. III No. 4/917, în urma recursului făcut de Societatea Marilor Stabilimente din Sinaia, în proces cu Banca de Credit Român și Charles Niox.

S'a citit raportul făcut de d. consilier D. G. Tăz-lăuanu.

S'au ascultat: d. avocat P. Poni în dezvoltarea motivului de casare, rămas în divergență; d. avocat Pauker în combateri și d. Procuror general N. Procopescu în concluziuni pentru casare.

Curtea deliberând,

Asupra motivului de casare:

„Violarea art. 108, 257 și 455 pr. civ., exces de putere, omisiune esențială și denaturare de acte și susțineri. Am susținut că cererea de perimare făcută de Banca de Credit Român, trebuie respinsă, fiind prematură, poprirea fiind prin natura ei o afacere civilă și deci se aplică, în judecata ei, termenele din pr. civ., fără a se avea în vedere dacă afacerea dintre creditor și debitor, în baza căreia se face poprirea, a fost de natură civilă sau comercială. Iar faptul judecării ei de o instanță incompetentă; secția II comercială, nu schimbă natura civilă a afacerii și conform dispozițiilor categorice ale art. 108, pr. civ., termenele trebuiesc socotite totuși „după natura afacerii”. Curtea însă denaturează cu desăvârșire susținerile mele”.

Având în vedere decizia supusă recursului din care rezultă că Banca de Credit Român, având a primi dela Charles Niox 30.000 lei în baza unei cambii, a cerut și obținut prin justiție condamnarea numitului debitor; că sentința de condamnare No 676/914 a Tribunalului Ilfov s. II comercială, fiind rămasă definitivă prin neapelare și investită cu formula executorie, Banca de Credit a făcut poprire în mâinile Societății marilor Stabilimente din Sinaia, pe sumele ce are să dea debitorului Charles Niox cu orice titlu până la concurența sumei de 30.000 lei, poprire care s'a efectuat prin procesul-verbal cu data de 17 Mai 1914 și s'a validat prin sentința cu No. 1123 din 3 Septembrie 1915 a Trib. Ilfov s. II comercială; că, în contra sentinței de validare, Societatea Marilor Stabilimente din Sinaia, în ziua de 12 Octombrie 1915, declară apel la Curte, dar lasă apelul în nelucrare până când, în ziua de 21 Octombrie 1916, Banca de Credit introduce cererea pentru perimarea apelului, pe motiv că dela data introducerii apelului, până la aceia a cererii de perimare a trecut mai mult de un an, termenul de peremțiune în materie comercială;

Având în vedere că Curtea de apel, prin decizia supusă acestui recurs, a declarat perimat apelul Societății marilor Stabilimente din Sinaia, aplicând termenul de un an prevăzut de art. 903 din cod. comercial, pe motiv că titlul care servă de bază propriirii fiind o sentință comercială obținută pe baza unei cambii, acelaș caracter comercial are și instanța de validare a propriirii;

Considerând că codul comercial, în art. 903, prevede

că, în materie comercială, termenul de peremțiune este jumătate de cel fixat prin art. 257 din codul de procedură civilă, dar nu prevede nici un termen special de peremțiune în materia validării unei propriiri cerute pe baza unui titlu executiv;

Că ținând seamă de principiul pus în art. 1 și 889 c. com., după care toate regulile din acest cod sunt numai niște reguli de procedură civilă în cazurile în care legea comercială nu prevede o dispozițiune specială, urmează a decide că de câte ori este vorba de perimarea instanței de validarea unei propriiri — chiar cerută pe baza unui titlu comercial — trebuie să se aplice regula comună din art. 257 procedura civilă, adică termenul de doi ani;

Considerând că legea comercială nu numai că n'a organizat o procedură specială, care să deroge dela regulile procedurii comune în materia execuțiunilor și, în special a propriirilor făcute pe bază de titlu comercial, dar cu totul dimpotrivă, prin art. 907 alin. 2 cod. com., trimite formal la dispozițiunile art. 456 și urm. cod. proc. civ.; că de aci rezultă că legea comercială consideră proprierea că având caracter pur civil, indiferent de natura actului ce a servit de bază la obținerea titlului executor și de natura instanței care a judecat litigiul dintre părți; că proprierea fiind în toate cazurile o măsură de execuțiune civilă, urmează ca ea să fie supusă nu numai forțelor de judecată dar și termenelor prevăzute de procedura civilă;

Considerând că distincțiunea ce s'ar face după natura dreptului ce consfințesc, între sentințe executorii civile și sentințe executorii comerciale este și inexactă și nerațională;

Că, în adevăr, toate sentințele în genere sunt acte cu caracter judiciar unic, care derivă din prezumțiunea de veritate ce poartă, iar nu din acțiunea generatoare care poate decurge dintr'un act civil, comercial sau delictos; că dacă sentința definitivă și executorie nu operează o adevărată novațiune asupra naturii dreptului ce consfințește, totuși întărește acel drept cu valoarea sa de act public și-l pune la adăpostul oricărei excepțiuni și obiecțiuni care-l putea atinge în starea precedentă pronunțării ei, după natura celui drept, de oarece cu ocaziunea execuțiunii, nu se mai poate pune în discuțiune natura dreptului ce a servit de bază la obținerea titlului;

Considerând că Curtea de apel judecând că proprierea este comercială, pe motiv că titlul ce-i servă de bază este comercial și aplicând în speță termenul peremțiunii de un an în loc de doi ani, a făcut o greșită aplicațiune a art. 903 cod. comercial și a violat dispozițiunile art. 257 pr. civilă, așa că motivul de casare este întemeiat.

Pentru aceste motive, casează.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

SECȚIA III-a.

Audiența dela 7 Iulie 1919.

Președinția d-lui Alex. Dobriceanu, președinte.

Banca Generală Română cu Harvester Corporation.

DEPOZIT. — ÎNSĂRINARE FĂCUTĂ SUB OCUPAȚIUNE INAMICĂ. — DECRETUL-LEGE No. 1480 DIN 1917. — ACȚIUNE ÎN RESTITUIRE — ART. 3 DIN DECRET ȘI ART. 66 BIS PROC. CIVILĂ.

Dispozițiunile privitoare la restituirea bunurilor deposedate de către inamic, prevăzute în art. III din

decretul-lege 1480 își au aplicarea nu numai față de cei de al treilea în posesiunea cărora s'ar găsi bunul dat de inamic, dar față și de partea contractantă care cu violarea convențiunii s'ar fi supus să înstrăineze bunul aflat în mâinele sale, fără consimțământul liber exprimat al celeilalte părți, și deci calea sumară prevăzută de art. 66 bis pr. civilă este deschisă reclamantului în toate cazurile, atât în contra terților din țară, cât și în contra unei părți contractante spre a obține față de dânsa, nu daune, ci reintegrarea în drepturile sale violate și restituirea bunului de care s'a dispus în mod arbitrar.

No. 272. Respins recursul făcut de Banca Generală Română contra sentinței No. 92/919 a Tribunalului Ilfov, secția I comercială, în proces cu Harvester Corporation.

S'a citit raportul făcut în cauză, de d. consilier G. Flășlen.

S'au ascultat d-nii avocați Toma Stelian în dezvoltarea motivelor de casare și P. Missir în combateri.

Curtea deliberând,

Asupra motivului de casare:

„Greșită înțelegere și rea aplicație a Decretului No. 1480 din 9 Decembrie 1917, precum și a art. 66 bis din procedura civilă, exces de putere, eroare gravă de fapt.

În timpul ocupațiunii, administratorul forțat al Bancae Generale a făcut diferite operațiuni, cu depozitul de 1.059.833 lei al intimatei. Pe deoparte, prin depuneri succesive a mărit depozitul la 1.336.787 lei, iar pe altă parte a ridicat suma, plasând-o în împrumuturi austriace și ungare. Titlurile au fost depuse la Banca Generală, iar restul de 386.654 lei a fost plătit din ordinul lichidatorului, secțiunei financiare, în contul creditului de exploatare.

Societatea intimată a cerut pe baza decretului susmenționat, restituirea întregii sume, ceea ce i s'a admis de Tribunal. Calea sumară și cu totul excepțională deschisă de acel decret, nu se poate întrebuița de cât în contra terților cari au făcut acte cu administratorii forțați, privitoare la bunurile de sub administrația lor. Tribunalul înțelege greșit acest text de lege, aplicându-l la un litigiu care nu poate fi rezolvit decât pe cale de acțiune principală și după principiile care guvernează contractul de depozit. Apoi tribunalul afirmă în mod eronat că recurenta a refuzat depozitul și a întrebuițat suma în subscrieri la împrumuturile austro-ungare, lucru neexact și nedovedit”.

Având în vedere că din sentința atacată cu recurs se constată că între intimata societate „International Harvester Corporation”, a existat un contract de depozit în cont-curent de 1.336.787 lei; că în timpul ocupațiunii germane, Banca Generală, din ordinul Administrației militare, a întrebuițat din această sumă 950.288 lei pentru cumpărare de bonuri ale împrumutului de război austro-ungar, iar restul de 386.498 lei, l'a transferat la dispoziția contului-curent al Statului Major Economic și Financiar „Finanzabteilung M. des Wirtschaftsbates O. K. M.”, lichidând astfel depozitul societății;

Că, în urma reclamațiunii intimatei, primul președinte al Tribunalului Ilfov prin ordonanța No. 6002 din 1918 și Tribunalul prin sentința de mai sus, pe baza Decretului cu No. 1480 din 9 Decembrie 1917 și a art.

66 bis pr. civ. au admis cererea reclamantei și declarând nule de drept actele de mai sus, prin care s'a dat o destinație streină depozitului său, au obligat Banca Generală a-i restitui suma depozitată;

Considerând că este unanim admis în dreptul internațional că ocupațiunea streină este numai o stare provizorie de fapt și, că, dacă statul inamic poate administra și lua orice măsuri pentru menținerea ordinii și siguranței publice, trebuie însă să respecte legile țării ocupate;

Că chiar Convenția dela Haga, din 1907 și Regulamentul anexat, semnate de inamic și aprobate de țara noastră, prin legea din 1912, prevăd formal că legile țării vor fi respectate, că, este oprit ocupantului a se face stăpân pe proprietățile ei, în special proprietatea privată trebuie respectată și ea nu poate fi nici sechestrată, nici confiscată, afară de cazurile neapărat impuse de necesitățile războiului;

Considerând că, condus de principiile de mai sus, Guvernul nostru dela Iași a edictat Decretul-lege No. 1480 din 10 Decembrie 1917, prin care regulează efectele măsurilor și ale actelor de depozitare săvârșite de inamic în teritoriul ocupat pentru a restabili, printr-o judecată repede și sumară, atât pe Stat cât și particularii români sau supuși ai țărilor aliate, în toate drepturile lor anterioare, atinse prin abuz de inamic;

Considerând că, în acest scop, art. 2 din acest Decret declară nule de drept și neexistente toate înstrăinările, constituirile de drepturi, confiscările, sechestrările, urmărirea și în genere orice acte sau măsuri în detrimentul bunurilor și drepturilor de orice natură pronunțate, ordonate sau executate de inamic, direct sau indirect, adică prin administratori, sechestrari, lichidatori sau prin orice alte persoane care cu voiașă sau siliți, au dat concursul lor la actele făcute de inamic cu călcarea legilor țării și a convențiilor internaționale sau cu un vădit abuz de drept;

Că, ceva mai mult, art. 3 din acelaș Decret, prevede în consecință, că toate bunurile din art. precedent, adică fără deosebire, mobile sau imobile, corporale sau incorporale, reintră cu efect retroactiv în stăpânirea celor vătămați cu simpla condițiune pentru dănsii a face dovada posesiunii lor, în momentul depozitării, iar pentru realizarea drepturilor lor au deschisă, nu ca legea ordinară a acțiunii principale, ci procedura expeditivă din art. 66 bis, pr. civ.;

Considerând că din toată economia acestui Decret și a scopului urmărit, rezultă că dispozițiunile de restituire din art. 3 trebuiesc aplicate nu numai față de cei d'altreilea în posesiunea cărora s'ar găsi bunul dat de inamic, dar față și de partea contractantă care cu violarea convențiunii s'ar fi supus să înstreineze bunul aflat în mâinile sale, fără consimțământul liber exprimat al celeilalte părți, întru cât nu există nici un motiv și nici o rațiune de a face vre-o distincțiune care ar împiedica aplicațiunea generală a decretului la toate actele abuzive ale inamicului sub orice formă ar fi fost ordonate și executate;

Că, de aci rezultă că și calea sumară prevăzută de art. 66 bis pr. civ., este deschisă reclamantului în toate cazurile, atât în contra terților din țară — deținătorii bunului — cât și în contra unei părți contractante spre a obține față de dănsa nu daune, ci reintegrarea în drepturile sale violate, și restituirea bunului de care s'a dispus în mod arbitrar;

turile sale violate, și restituirea bunului de care s'a dispus în mod arbitrar;

Considerând, în speță, că Tribunalul, ca instanță de apel, constată în fapt, că societatea a avut la Banca Generală un depozit de bani pentru cont-curent; că, pe timpul ocupațiunii, din ordinul sechestrului societății care nu poate fi considerat ca mandatar al ei, Banca Generală a dispus de acel depozit, întrebuițând cea mai mare parte din bani în cumpărare de efecte ale împrumutului de război austro-ungar, iar restul l'a pus la dispozițiunea Administrației militare germane, trecându-l în contul său curent; că această operațiune fiind streină destinațiunii depozitului societății și făcută fără consimțământul său benevol, constituie din partea inamicului un act arbitrar în detrimentul societății, comis cu violarea contractului de depozit și cu ajutorul Băncii Generale, și ca atare intră în prevederile Decretului No. 1480; în consecință, făcând aplicațiunea acestui text, Tribunalul ca și ordonanța prezidențială, a declarat nule de drept și inexistente actele de mai sus, reintegrând astfel Societatea în drepturile sale asupra depozitului de care fusese depozitată și obligă pe Banca Generală a-i restitui depozitul;

Că reținând afacerea și judecând astfel, Tribunalul departe de a fi violat, a făcut o bună interpretare și aplicațiune a art. 2 și 3 din Decret și a art. 66 bis din procedura civilă.

Pentru aceste motive, respinge.

CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI S. II

Audiența dela 27 Ianuarie 1916

Președenția d-lui I. Coandă, consilier.

Judele-sindic al trib. Buzău cu David Goldenberg și fil.

FALIMENT. — ACTIV. — VÂNZARE. — LICITAȚIE PUBLICĂ. — JUDECĂTOR SINDIC. — PORTĂREL. — AUTORIZARE. — PREDAREA MĂRFEI VÂNDUTE. — ART. 444 PR. CIVILĂ ȘI ART. 808 C. COM.

Spre deosebire de dreptul comun unde, potrivit art. 444 pr. civilă, predarea obiectelor vândute se face de agentul care a făcut licitația pe loc și de îndată ce obiectele au fost adjudecate și s'a numărat prețul, în materie comercială în caz de vânzare a unor obiecte din activul falimentului, agentul public sau portărelul, nu poate procedea la predarea mărfii fără autorizația Tribunalului sau o delegațiune din partea sindicului și fără ca să fi fost asistat de grefier

No. 6. — Admis apelul făcut de judecătorul-sindic al Trib. Buzău contra sentinței No. 17 din 1915 a acelu Tribunal în proces cu firma David Goldenberg & Fil.

S'au ascultat d-l avocat D. Moldoveanu din partea apelantului și d-l avocat Dumitrescu pentru firma intimată.

Curtea deliberând,

Asupra apelului făcut de judecătorul-sindic al Trib. Buzău contra sentinței comerciale No. 77 din 1915 a Trib. Buzău, s. II;

Având în vedere sentința apelată, actele din dosar și concluziunile orale ale părților în instanță;

Având în vedere că judecătorul-sindic atacând cu apel sentința Tribunalului, a invocat atât prin cererea de apel cât și în instanță aceleași motive de drept și de

fapt pe care le-a desvoltat și în fața Tribunalului și pentru care s'a opus la admiterea acțiunii și anume;

a) Că, rău portărelul a procedat la predarea mărfelor numai la simpla cerere a firmei cumpărătoare, fără autorizația Tribunalului sau delegația sindicului și fără ca cel puțin să fi fost însoțit sau asistat de grefier;

b) că, vânzarea s'a făcut în bloc, adică toate mărfurile cuprinse în magazie și descrise în inventar și în acest caz era suficientă predarea cheilor cumpărătorului, așa că predarea fiecărui obiect în parte a fost o eroare a portărelului;

c) că singurul în drept a face predarea era numai judecătorul-sindic, iar portărelul nu avea nici o calitate pentru aceasta, că autorizarea dată de Tribunal e referitoare numai la efectuarea vânzării, iar nu și la predarea mărfurilor;

d) că, chiar dacă portărelul ar fi avut autorizarea și calitatea de a face predarea, trebuia ca, în conformitate cu art. 477 pr. civ., să încheie zilnic proces-verbal de predare și lipsuri; că fiind numai un proces verbal, această neregulă face ca actul să fie nul;

e) Că, în afară de toate acestea, predarea mărfurilor s'a făcut în fapt în mod neregulat, de oarece din declarațiunile martorilor ascultați de Tribunal, rezultă că la numărarea și constatarea mărfurilor erau însuși oamenii cumpărătorului Goldemberg, care spunea portărelului ce marfă se predă, iar pe de altă parte că în timpul operațiunii predării s'au făcut și vânzări către public.

Având în vedere și opunerile intimăteii firme David Goldemberg;

Având în vedere că, astfel fiind, chestiunea ce se pune în prim rând pentru curte este aceea de a se ști dacă în vânzările de avere mobilă din activul falimentului, făcute de sindic, după autorizațiunea dată de Tribunal, prin mijlocirea Corpului de portărei, predarea mărfelor vândute trebuie făcută de Portărelul care a ținut licitațiunea sau de sindicul falimentului;

Având în vedere că din jurnalele Trib. Buzău No. 6258 și 7066 din 1914 se constată că acel Tribunal a autorizat pe judecătorul-sindic al acelui Tribunal a vinde cu licitațiune publică și prin mijlocirea Corpului de portărei averea mobilă a falimentului V. Vasilescu & D. Grigorescu;

Având în vedere că în vânzările mobiliare, în dreptul comun, conform art. 444 pr. civ., predarea obiectelor vândute se face de agentul care a făcut licitația pe loc și de îndată ce obiectele au fost adjudecate și s'a numărat prețul, dresând despre aceasta proces-verbal, care conform art. 440 și 447 pr. civ. trebuie a fi semnat atât de el cât și de grefierul Tribunalului;

Având în vedere că pentru vânzările din activul falimentului, codul comercial prin art. 808 prevede pe deo parte că Tribunalul poate să autorize pe judecătorul-sindic să vândă cu licitație publică mărfurile și celelalte lucruri ale falitului prin intermediul agenților publici, iar pe de altă parte că vânzarea astfel făcută nu poate fi definitivă, decât după ce Tribunalul o va omologa;

Având în vedere că din termenii acestui text de lege, se vede lămurit că legiuitorul comercial, prescriind vânzarea prin licitație, a derogat dela dispozițiile dreptului comun și a împărțit operația vânzării în două operațiuni distincte: aceea a licitațiunii și a adjudecării și aceea a predării — această din urmă neputându-se face decât

după ce va interveni omologarea Tribunalului pentru desființarea adjudecării;

Considerând însă că, dacă se ține socoteală, că scopul urmărit de legiuitor prin admiterea acestei forme de vânzare, nu a fost altul decât obținerea unui preț mai favorabil, evidența ne spune, că prin terminarea licitațiunii și fixării prețului prin adjudecare, scopul legii este atins și deci și rolul agentului public sau portărelului e terminat, așa că nu se mai poate susține că și aici ca în dreptul comun portărelul va avea și obligațiunea de a face predarea mărfelor vândute și că această obligațiune ar fi implicit cuprinsă în autorizațiunea dată de Tribunal de a vinde, căci pe lângă că acea autorizațiune nu e dată de Tribunal portărelului ci judecătorului-sindic, dar aceste vânzări — deși efectuate după forma vânzărilor publice — ele își păstrează caracterul vânzărilor voluntare și operațiunea predării fiind în strânsă legătură cu administrațiunea și răspunderea sindicului, ea cade în atribuțiunile acestuia a o face, care conform art. 761 are obligațiunea de a lucra personal în toate actele de administrațiune a falimentului, afară de cazurile în care ar fi fost autorizat de Tribunal să lucreze — cum e în cazul licitațiunii — așa că autorizația dată sindicului neputând avea o întindere mai mare decât legea i-o recunoaște, nu se poate susține că din această autorizație ar rezulta implicit obligațiunea pentru portărel de a preda marfa;

Având în vedere că astfel fiind, operațiunea predării mărfurilor în falimentul V. Vasilescu și Grigorescu, fiind făcută și constatăată numai de portărel după cererea ce i-a adresat direct cumpărătorul, e o lucrare făcută fără competență și actele dresate cu această ocazie prin care se constată lipsuri, nu pot fi opozabile sindicului ca reprezentant al masei credale;

Având în vedere și obiecțiunea ce se face că portărelul având cheile dela magazine, chei despre care un martor susține că ar fi fost trimise de judecătorul-sindic direct cumpărătorului, sindicul ar fi înțeles să dea portărelului delegațiune a face predarea;

Având în vedere că deși principiul este că judecătorul-sindic nu poate lucra decât personal, totuși, dacă s'ar admite că el ar fi putut da delegațiune și că această delegațiune ar rezulta din faptul liberării sau trimiterii cheilor sau că, și în aceste vânzări, care nu au caracterul vânzărilor publice ci al vânzărilor voluntare, tot portărelul care a făcut vânzarea trebuia să facă și predarea mărfurilor ca în dreptul comun, așa după cum s'a făcut, apoi în aceste cazuri portărelul nu ar fi putut lucra valabil decât cu paza formelor prevăzute de lege prin art. 440, 447 pr. civ., art. 51 din regulamentul portăreilor pentru vânzare și predare în dreptul comun, adică să fi fost asistat de grefierul Tribunalului, care urma să iscălească procesul-verbal;

Având în vedere că procesul-verbal încheiat de portărelul S. V. Șerbănescu, cu ocazia predării mărfurilor falimentului V. Vasilescu și Grigorescu și constatarea lipsurilor nu e semnat și de grefier, ci numai de cumpărător și portărel;

Având în vedere că lipsa acestei formalități atrage nulitatea procesului-verbal, nulitate care rezultă virtual din dispozițiunile imperative ale art. 447 pr. civ., care se servește de expresiile „va face” și „și va iscăli”, precum și din dispozițiunile art. 57 din legea de organizare judecătorească, care declară nule în genere toate actele dre-

sate chiar de un singur magistrat între care și portăreii și pentru care se cere a fi contrasemnate de grefier, când nu s'a urmat astfel;

Având în vedere că, de altfel, lipsa de formă a procesului-verbal nu este singura neregularitate petrecută cu ocazia acestei predări, ci mai sunt și altele care pun în complectă lumină cele petrecute în acest proces și care rezultă din declarațiunile martorilor ascultați la prima instanță și mai ales din declarațiunea martorilor Ion C. Ciopală propus de ambele părți și care sub prestare de jurământ afirmă că d-sa e expertul care a evaluat mărfurile la inventariere; că mergând la magazie în timpul predării, a găsit magazinul deschis, că funcționarii cumpărătorului Goldenberg erau în magazie și că portărelul nu venise încă, că în stradă era o cantitate de fier care nu ar fi fost pusă acolo decât dacă era vândută; că pachete de marfă și butoaie care la inventariere s'au constatat a fi întregi și purtând etichetele fabricii, au fost găsite lipsă sau conținând altceva; că în fine din cele două cărucioare trecute în inventar, deși ambele au fost vândute pe piață de cumpărătorul Goldenberg, unul a fost trecut ca găsit lipsă;

Având în vedere că în aceste împrejurări, fără a mai desvolta și celelalte motive de apel, pe care Curtea le găsește nefundate pentru motivele din sentința Tribunalului, apelul judecătorului-sindic urmează a fi admis.

Pentru aceste motive, admite apelul.

Semnați: I. Coandă, Al. Dem. Oprescu, M. Balș, I. Ionescu-Dolj.

TRIBUNALUL ILFOV S. I COMERCIALĂ

Audiența dela 20 Martie 1919

Președinția d-lui L. Ștefănescu, judecător.

Banca Generală Română cu Harvester Corporation.

DEPOZIT. — INSTRĂINARE FĂCUTĂ SUB OCUPAȚIE INAMICĂ. — DECRETUL-LEGE No. 1480 DIN 1917. — REINTRAREA BUNURILOR ÎN POSESIA CELUI DEPOSEDAT. — TERȚIU CONTRACTANT. — ART. 2 ȘI 3 DIN DECRETUL-LEGE.

DEPOZIT. — DECRETUL-LEGE No. 1480 DIN 1917. — ACTE FĂCUTE DE PUTEREA OCUPANTĂ. — INEXISTENȚĂ.

1) Dispozițiunile art. 3 din Decretul-lege No. 1480 din 1917, după care bunurile de cari o persoană a fost deposedată de către inamic, reintră cu efect retroactiv și libere de orice sarcine posterioare deposedării, în stăpânirea celui deposedat, își găsesc aplicarea nu numai în cazul când acele bunuri se găsesc în patrimoniul celui căruia a fost încredințat bunul deposedat de inamic, ci și în cazul când acel bun s'ar găsi în mâinele unui terțiu contractant care ar fi dăbândit lucrul fără consimțământul liber exprimat al celui deposedat.

2) Dispozițiunile art. 2 din acelaș Decret-lege potrivit cărora sunt nule de drept și inexistente orice acte pronunțate, ordonate sau executate de inamic, se aplică nu numai când autoritatea vrăjmașă ar fi-gura ca direct părtășe la facerea actului, dar și atunci când a lucrat prin intermediul altor persoane care de teamă sau cu voință au consimțit să dea sprijinul lor.

No. 92. — Respins ca nefundat apelul făcut de Banca Generală Română contra ordonanței prezidențiale cu No. 6002 din 1918 în proces cu Societatea International Harvester Corporation. S'au ascultat d-nii avocați P. Niculescu și Al. Ionescu pentru apelantă, G. Vasilescu pentru intimată.

Tribunalul,

Asupra apelului de față făcut cu petiția înregistrată la No. 36374 din 17 Decembrie 1918, de către Banca Generală Română, în contra ordonanței prezidențiale cu No. 6002 din 3 Decembrie 1918, dată de d. prim. președinte al acestui tribunal, și prin care în virtutea Decretului-lege cu No. 1480 din 9 Decembrie 1917, se ordonă ca Banca Generală Română să restituie Societății International Harvester Corporation din București, suma de 1.336.787 lei-35 bani.

Având în vedere actele dela dosar și susținerile orale și scrise ale părților; având în vedere că în fapt se constată următoarele:

Intimata Societate International Harvester Corporation avea în depozit la Banca Generală Română, suma de 1.336.787 lei și 35 bani.

În timpul ocupațiunei germane, după cum rezultă din scrisorile cu data de 29 Martie și 4 Iunie 1918, Banca Generală Română din ordinul administrației militare din timpul ocupației, a întrebuințat din această sumă, suma de lei 950.288 și 65 bani pentru cumpărare de bonuri ale împrumutului de război austro-ungar în valoare de coroane 1.200.000, iar prin scrisoarea din 18 Noembrie 1918, se dovedește că din ordinul aceleiași administrațiuni militare a transferat suma de lei 386.498 bani, 70, în creditul contului „Finanzabteilung M. des Wirtschaftsstabes O. K. M.", lichidând astfel contul societății intimată.

Față de această deposdare, Societatea International Harvester Corporation în baza Decretului No. 1480 din 9 Decembrie 1917 și conform art. 66 bis din pr. civ., cere prin petiția înregistrată la No. 32767 din 17 Noembrie 1918, ca d-l prim-președinte al acestui Tribunal să declare față de Banca Generală Română nule de drept și inexistente actele prin care s'a dat o destinație străină depozitului în cont-curent de lei 1.336.787 bani 35, ce avea la susnumita Bancă, cum și repunerea Societății în drepturile ce le-a avut la Bancă recunoscându-lise dreptul la plata sumei de mai sus.

Primul-președinte prin ordonanța cu No. 6002 din 3 Decembrie 1918, admițând cererea Societății International Harvester Corporation, Banca Generală Română a făcut apelul de față.

Având în vedere că Banca Generală în susținerea apelului său invoacă în primul rând că în speță sumele depuse de Societatea International Harvester Corporation fiind înstreinate de Bancă prin plasarea lor în bonuri de ale împrumutului austro-ungar nu mai poate fi vorba de o restituire, ci de o condamnare de plată care nu mai poate fi cerută în virtutea art. 3 din Decretul cu No. 1480 din 9 Decembrie 1918, și conform art. 66 bis din pr. civ. ci pe cale de acțiune în justiție ca pentru orice altă pretențiune cu caracter litigios.

Având în vedere dispozițiile art. III din suscitatul decret care prevăd că toate bunurile prevăzute la art. II reintră cu efect retroactiv și libere de orice sarcină posterioară deposedării în stăpânirea celui deposedat în virtutea unei încheeri prezidențiale de evacuare sau

restituire dată conform dispozițiilor art. 66 bis din pr. civ.;

Considerând că termenii acestui articol fiind generali, nu se poate face distincțiunea pe care o pretinde Banca apelantă, între cazul când obiectul s'ar găsi încă în posesia Băncii, și cazul când obiectul înstreinat ar fi ieșit din posesia ei, caz în care deposedatul nu ar mai avea decât calea unei acțiuni obicinuite în justiție;

Considerând că, în afară de aceasta, în cazul de față bunurile depozitate de Societatea Harvester fiind bani, deci lucruri fungibile, când se cere restituirea depozitului, nu se cere restituirea chiar a aceluiași monede sau hârtii depuse, ci numai suma în numerar, care să fie de aceeași valoare, de aceeași specie și calitate și Banca nu poate invoca lipsa de numerar pentru a face astfel restituirea cerută;

Că astfel fiind, acest motiv de apel ca să a fi respins ca nefundat și cu atât mai mult cuvânt cu cât din desbateri rezultă în fapt că Banca Generală Română înainte de ocuparea inamică a refuzat să restituie Societății Internațional Harvester Corporation depozitul cerut, sub motiv că din ordinul guvernului român ar fi fost evacuat în Moldova, iar după ocuparea inamică se constată că depozitul se găsea în Bancă și dispune de el cu voință în scopul de a prejudicia Societatea deponentă;

Având în vedere că în al doilea rând Banca Generală Română invoacă faptul că înstrăinarea depozitului fiind făcută din ordinul administrației forțate a Societății Internațional Harvester, fără ca ea să poată face vre-o opunere, numai poate fi obligată la restituire;

Considerând că art. II al decretului mai sus citat arată că sunt nule de drept și inexistente orice acte pronunțate, ordonate sau executate de inamic direct sau indirect și deci nu numai în cazul când autoritatea vrăjmașă ar figura ca direct partașă la facerea actului dar și atunci când a lucrat prin intermediul altor persoane care de teamă sau chiar cu voință au consimțit să dea sprijinul lor;

Considerând că a admite interpretarea Băncii apelante ar fi ca decretul No. 1480/917 să devie inaplicabil, deoarece în general toate actele vizate prin acest decret au fost înfăptuite de autoritatea ocupantă prin sequestri și lichidatori înființați de ea asupra averilor statului și particularilor.

Considerând că astfel fiind, și acest motiv de apel urmează a fi înlăturat ca nefundat.

Având în vedere că în ultim rând Banca apelantă susține că întrucât Societatea Harvester a făcut cerere Statului Român pentru a fi despăgubită de această sumă, numai poate astăzi cere această sumă dela Bancă.

Considerând că faptul că în pretențiile de despăgubiri către Statul Român figurează și această sumă, nu împiedică pe Societate se ceară restituirea depozitului dela Banca Generală întru cât fiind reintegrată în drepturile ei, Statul nu va mai acorda despăgubirea cerută de Societatea Internațional Harvester Corporation. Statul având a plăti despăgubirile tocmai, numai în cazul când particularul nu s'ar putea despăgubi direct dela acela care i-a produs prejudiciul.

Că astfel fiind, și acest motiv nefiind fundat Tribunalul urmează a respinge apelul făcut de Banca Generală Română.

Pentru aceste motive, redactate de d. judecător V.

Rădulescu, respinge ca nefundat apelul făcut de Banca Generală Română prin petiția înreg. la No 3637/918 contra ordonanței Prezidențiale No. 6062/918 a acestui Tribunal.

Semnați: L. Ștefănescu, V. Rădulescu.

Grefier, (ss) N. Zagieru.

TRIBUNALUL ILFOV S. I. COMERCIALĂ

Audiența dela 15 Februarie 1919

Președinția d-lui Al. Costin, judecător

Societatea „Drogheria Teatrelor cu P. Drăgănescu și alți.

CONCURENȚĂ.—EMBLEM.—SIMILITUDINI.—CONFUZIUNE.—
CONCURENȚĂ NELEALĂ.—EMBLEMĂ.—COMERȚ.—IDENTITATEA OBIECTULUI.—

1. Pentru ca să existe o concurență neleală prin întrebuițare de embleme similare, trebuie ca asemănarea emblemelor să fie de așa natură în cât să poată produce confuziune în mintea publicului, rare astfel s'ar putea adresa firmei celei nouă cu buna credință că se adresează firmei celei vechi cunoscută sub emblema a cărui similitudine a căutat să se facă.

2. Pentru ca confuzia, cerută pentru existența concurenței neleale, să poată avea loc, trebuie neapărat ca să fie vorba de două comerțuri care să aibe același obiect, căci atunci când obiectul lor va fi deosebit, concurența ar fi imposibilă chiar când asemănarea între cele două embleme ar fi perfectă.

No. 43. Respinsă cu nefundată acțiunea comercială intentată de către Societatea în nume colectiv „Drogheria Teatrului” contra firmei I. Weber & Leon Nerlinger.

S'au ascultat d-l avocat C. Ștefănescu pentru reclamantul și C. Postelnicu pentru pârât.

Tribunal,

Asupra acțiunii comerciale, intentată cu petițiunea înregistrată la No. 14301 din 14 Iulie 1918, de către Societatea în nume colectiv, „Drogheria Teatrului”, P. Drăgănescu & Frații Iosef și Nișu Süsmann, cu sediul în București Calea Victoriei No. 60, și prin care cere ca firma Weber & Leon Nerlinger, cu sediul în București, Calea Victoriei No. 36 să fie obligată a desființa dela magazinul lor emblema „Parfumeria Teatrelor” din întrebuițarea căreia, cauzează femeii reclamante o concurență neleală iar în caz de neexecutare să plătească câte 100 lei pe zi de întârziere, cum și suma de 5900 lei daune pentru prejudiciul suferit din cauza acestei concurențe neleale.

Având în vedere actele dela dosar, susținerile orale și scrise ale părților.

Având în vedere că în fapt se constată următoarele :

„Drogheria Teatrului” cu sediul în București, Calea Victoriei No. 80, în vecinătatea Teatrului Național”, a avut ca vânzător pe d-l Leon Nerlingher unul din coasociații firmei pârâte, până în luna Martie 1918.

Dela această dată Leon Nerlingher eșind din serviciul firmei reclamante, se asociază cu d-l I. Weber și deschid în Calea Victoriei No. 36, vis-a-vis de Prefectura Poliției Capitalei, un magazin de parfumerie și articole de toaletă cu emblema „Parfumeria Teatrelor”.

În urma acestui fapt firma reclamantă intentă acțiunea de față pe motiv că prin adoptarea de către firma pârâtă a emblemei „Parfumeria Teatrelor” îi face o concurență nelegală.

Considerând că pentru ca să existe o concurență nelegală prin întrebuintarea de embleme similare trebuie ca asemănarea emblemelor să fie de așa natură în cât să poată produce confuziunea în mintea publicului, care astfel s'ar putea adresa firmei celei nouă cu bună-credință că se adresează firmei celei vechi, cunoscută sub emblema a cărei similitudine a căutat să se facă.

Considerând deasemenea că pentru ca această confuziune să poată avea loc trebuie neapărat ca să fie vorba de două comerțuri cari să aibă același obiect, căci atunci când obiectul lor va deosebit concurența ar fi imposibilă chiar când asemănarea între cele două embleme ar fi perfectă.

Că astfel fiind, Tribunalul are a examina în speță dacă prin întrebuintarea emblemei „Parfumeria Teatrelor” se poate naște acea confuziune necesară pentru a motiva o concurență nelegală și dacă cele două comerțuri ce se exercită de firma reclamantă și de către firma pârâtă sunt identice.

Având în vedere că dacă reclamanta firmă are ca emblemă „Drogheria Teatrului”, aceasta nu poate fi de loc confundată ca emblema adoptată de firma pârâtă „Parfumeria Teatrelor”; altul fiind înțelesul cuvântului *drogherie* și altul al celui de „Parfumerie”, iar prin faptul că pe lângă aceste cuvinte firma reclamantă are adăugat calificativul „Teatrului” iar firma pârâtă „Teatrelor” nu se poate susține că prin aceasta se poate produce vreo confuziune.

Având în vedere că, pe lângă aceasta, și comerțul acestor firme este cu totul deosebit, firma „Drogheria Teatrului” având ca obiect

desfacerea de produse medicinale pe lângă cari mai vinde și articole de toaletă și parfumerie, iar firma „Parfumeria Teatrelor” făcând comerțul exclusiv cu vânzarea articolelor de toaletă și parfumerie, iar nici de cum și pe acela de droguerie care nu se poate exercita decât în anumite condițiuni prevăzute de legea sanitară.

Că astfel fiind, întrucât concurența nelegală invocată de firma reclamantă neputând avea loc nici din punctul de vedere al faptului că ar fi vorba de un comerț identic, Tribunalul urmează a respinge acțiunea firmei reclamante ca nefundată.

Apreciind și asupra cheltuelilor de judecată pe care le fixează la suma de lei una sută.

Pentru aceste motive, redactate de d-l Judecător Siliu Rădulescu, respinge acțiunea.

Semnați: Al. Costin, Siliu Rădulescu

TRIBUNALUL BRAILA S. II

Audiența dela 30 Octombrie 1919,

Președinția d-lui C. Dumitrescu, judecător.

I. Weiner cu Ministerul Public

REGULAMENTE ADMINISTRATIVE. — PUTEREA EXECUTIVA. — PRINCIPIUL SEPARAȚIUNII PUTERILOR. — JUDECAREA LEGALITATEI REGULAMENTELOR. — ART. 93 al. 9 DIN CONSTITUȚIUNE ȘI ART. 385 al. 9 C. PEN.

1) Dreptul puterii executive în facerea regulamentelor administrative pentru executarea legilor, trebuie mărginit numai la stabilirea amănuntelor de executare pentru înlăturarea pedicilor ce s'ar ivi cu această ocaziune, fără a crea obligațiuni și raporturi noi neprăvăzute prin legea pentru aplicarea căreia regulamentul a fost întocmit.

2) Atât art. 93 al. 9 din Constituțiune cât și art. 385 al. 9 c. pen., dau dreptul judecătorilor și-i obligă de a nu aplica regulamentele făcute pentru executarea legilor decât, după ce au examinat legalitatea lor care constă din a se stabili, dacă, regulamentul emană dela autoritatea având puterea reglementară, dacă a fost dat de această autoritate în limitele competenței sale și cu formule cerute de lege și, dacă regulamentul a fost declarat executoriu prin publicațiune, afișare sau încunoștiințare administrativă.

Tribunalul,

Având în vedere apelul făcut de I. Weiner,

în privința hotărârii comisiei de judecată contra speculii No. 1 din 919, prin care este condamnat să plătească 1000 lei amendă în folosul Ministerului industriei și comerțului, pentru faptul prevăzut și pedepsit de art. 8 din decretul lege No. 2969 din 1919

Având în vedere concluziunile d-lui prim-procuror de a se declara nul apelul de oarece, conform deciziei No. 30145 din 1919 a Ministerului de industrie și comerț, apelantul odată cu facerea apelului n'a alăturat și recipisa pentru consemnarea amenzii la care a fost condamnat de către prima instanță.

Având în vedere că prin art. 7 din decretul-lege No. 2969 din 1919 se prevede că, în privința hotărârilor comisiei de judecată contra speculii, se poate face apel la tribunal în termen de 5 zile.

Având în vedere că acest articol este completat de art. 26 din deciziunea ministerială No. 30145 din 1919, în sensul că se mai cere ca apelantul, sub pedeapsă de nulitate a apelului, să alăture la apelul său și recipisa pentru consemnarea amenzii la care a fost condamnat de către prima instanță.

Că, apelantul neconformându-se acestei îndatoriri, urmează a examina dacă, pentru a admite concluziunile ministerului public, dispozițiunile art. 26 din vorbita deciziune, sunt aplicabile în specie.

Considerând că actele autorității publice care se aplică în materie penală sunt legile votate și promulgate după formele constituționale, precum și actele de autoritate ale puterii executive.

Că aceste din urmă acte au de obiect, unele, precum sunt actele reglementare sau regulamentele administrative, de a asigura executarea legilor, altele, ca actele de guvernământ, actele de administrațiune pură și actele administrative de natură juridică, de a stabili reguli locale și vremelnice de către autoritatea administrativă sau guvernamentală.

Că acea ce caracterizează actele celor două puteri este faptul că puterea legiuitoare singură face legile, le modifică și le suspendă, iar cea executivă, prin actele sale de autoritate, ia numai măsuri pentru executarea legilor, fără a avea dreptul de a le modifica.

Considerând într'adevăr că, potrivit art. 32 din Constituțiune, orice lege cere învoirea celor trei ramuri ale puterii legiuitoare prin votarea ei de către adunarea deputaților și senat (Re-

prezentatiunea Națională) și sancționarea ei de către rege.

Că legiferarea fiind deci de atributul puterii legiuitoare, de aici rezultă că principiul separațiunii puterilor se opune ca modificarea și suspendarea unei legi să se facă de alte organe decât tot de puterea legiuitoare.

Că pentru aceasta în ceea ce privește actele reglementare ale puterii executive, art. 93 al. 9 din Constituțiune conferă puterii executive delegațiunea de a face regulamente pentru executarea legilor, cu condițiunea ca prin acele regulamente să nu se modifice sau să se suspende legile, iar ca consecință, dreptul puterii executive în facerea regulamentelor, urmează a fi mărginit numai la stabilirea amănuntelor de executare pentru înlăturarea piedicilor ce s'ar ivi cu această ocaziune.

Că dacă regulamentul astfel făcut ar crea obligațiuni noi și ar stabili raporturi neprevăzute prin legea pentru aplicarea căreia a fost întocmit, el este ilegal, de oarece prin aceasta s'ar uzurpa atribuțiunile puterii legiuitoare de către puterea executivă. De aceea, regulamentul nu poate prevedea o altă pedeapsă pentru încălcarea lui decât pedeapsa pe care legea o prevede, sau, în lipsă de o asemenea penalitate, ori ce regulament legal este sancționat de dispozițiunea generală prevăzută de art. 385 al. 9 c. pen.

Că atât art. 93 al. 9 din Constituțiune cât și art. 385 al. 9, c. pen., dau dreptul judecătorilor și-i obliga de a nu aplica regulamentele făcute fie de puterea executivă, fie de diferitele autorități administrative, pentru executarea legilor de cât după ce au examinat legalitatea lor care consistă din a se stabili dacă regulamentul emană dela autoritatea având puterea regulamentară, dacă a fost dat de această autoritate în limitele competenței sale și cu formele cerute de lege, și dacă regulamentul a fost declarat executoriu, după împrejurări, prin publicațiune, afișare sau încunoștiințare administrativă (art. 93, al. 9, 115, 126 din Constituție și 385, al. 9, c. pen.).

Având în vedere că organele în drept de a avea puterea reglementară sunt Regele (puterea executivă), în baza delegațiunii generale conferită prin art. 93, al. 9 din constituțiune, astfel după cum s'a arătat mai sus, precum și diferitele autorități administrative, în cazul când puterea legiuitoare le conferă și lor prin legi delegațiunea de a face regulamente pentru rânduirea aplicării acelor legi (art. 126 din Constituție).

Având în vedere că art. 26 din deciziunea No. 30145 din 1919, reglementând cum trebuie să se facă apelul în contra hotărârilor date în cazurile prevăzute de decretul-lege No. 2969 din 1919, dispozițiunile sale sunt privitoare la aplicarea decretului-lege No. 2969 din 1919.

Că aceste dispozițiuni intrând deci în categoria actelor reglementare, urmează a fi înlăturate ca ilegale de oarece nu emană dela autoritatea în drept care are, puterea. Într'adevăr, prin decretul-lege No. 2969 din 1919, ne conferindu-se Ministerului de industrie și comerț, autoritatea administrativă care a dat decizia No. 30145 din 1919, delegațiunea de a exercita puterea reglementară, acest drept aparține numai puterii executive (regelui) în baza delegațiunii generale conferită prin art. 93 al. 9, din Constituțiune.

Că deciziunea No. 30145 din 1919, mai trebuie înlăturată ca ilegală și pentru motivul că autoritatea administrativă care a dat-o a trecut peste competența prevăzută de Constituțiune în materie de acte reglementare.

Considerând, într'adevăr, că a prevede prin deciziunea No. 30145 din 1919, ca condițiune pentru regularitatea introducerii apelului, obligațiunea de a alătura la apel și recipisa de consemnarea amenzii pe când, prin decretul-lege No. 2969 din 1919 se recunoaște celui condamnat dreptul de apel fără nici o condițiune, zisa deciziune modifică legea relativ la exercițiul dreptului de apel recunoscut prin lege, de oarece prevede pentru exercițiul acestui drept o modalitate pe care legea n-o admite și deci, o decădere din acest drept pentru cazul când ea nu s'ar îndeplini.

Că, prin urmare, pentru a stabili regularitatea introducerii apelului de față, urmând a se avea în vedere numai art. 7 din decretul-lege No. 2969 din 1919, cum prin acest articol nu se pune îndatorire apelantului să alătore la apelul său și recipisa pentru consemnarea amenzii la care a fost condamnat de către prima instanță, excepțiunea ridicată cu privire la neregularitatea apelului din acest punct de vedere, cată a fi respinsă ca nefondată.

Pentru aceste motive, redactate de d-l Const. Dumitrescu, judecător de ședință respinge etc.

Semnat: C. Dumitrescu.

DESIDERATE RELATIVE LA EXPROPRIERE

Socotesc că magistrații sunt în drept să discute și să aprecieze asupra exproprierii pentru următoarele motive:

Exproprierea este în primul rând o problemă de ordine publică și nimeni mai mult ca magistrații nu se interesează de ordinea publică.

În al doilea rând, magistrații au aplicat decretulegi relative la expropriere, au avut dar în mod oficial prilejul de a face observațiuni asupra lacunelor ei.

Apoi cerințele vremii pe care nu le poate ignora nimeni, necum magistrații, pretind înlăturarea acestei reforme dela care sperăm cu toții că va veni progresul nostru viitor.

De aceea vom expune pe scurt câte-va deziderate în chestiunea exproprierii, relevând dela început impresia deosebită pe care am avut-o în tot timpul aplicării exproprierii, că autorii acestei reforme au avut dorința sinceră de a face o mare operă de *dreptate socială*.

Lucrul este perfect adevărat, de oarece dacă ne raportăm la Istoria omenirii, nicăeri nu găsim o reformă atât de mare și de folositoare ca reforma exproprierii.

Pentru complectarea ei opinex următoarele:

Maximum la câmp să fie fixat la 500 pogoane, în regiunea deluroasă la 200 pogoane; în regiunea muntoasă 100 pogoane, fără să se excludă păduri, teren necultivabil, etc.

Nimeni să nu poată poseda mai mult, în toată țara, cu sancțiunea în caz de abatere a vânzării moșiei în folosul Statului.

În regiunea muntoasă și deluroasă să se împrietărească sătenii în pădurile Statului sub forma obștiilor de moșneni puse sub regimul silvic.

În caz de arendare, proprietarul să fie obligat a arenda sătenilor cu prețuri regionale.

În caz de vânzare, moștenire în alt grad decât descendenții, să fie preferați țărani la prețuri egale.

Reglementarea dreptului de protimis în raporturile dintre obștea sătenilor și proprietari, precum și între săteni și rudele lor.

Prețul terenului expropriat să fie proporțional: până la 500 pogoane expropriate prețul regional; în urmă din ce în ce mai scăzut, pentru ca în total pogonul de pământ să nu fie mai ridicat în mediu ca 600 lei în regiunea de câmp, 400 în regiunea deluroasă și 200 lei în regiunea muntoasă.

Dobânda capitalului plătit de săteni să se fixeze la 4 la sută, iar dobânda rentei la 3 la sută până la 100.000; la 2 la sută dela 100.000—500.000; nici o dobândă dela 500.000 în sus.

Pentru izlazuri: Constituirea lor în toate regiunile nu numai în cele muntoase, avantajele lor fiind aceleași psntu toate regiunile: scutirea brațelor prin ușurarea păzitului, îmbunătățirea rasei, etc.

Exproprierea pentru izlaz, după nevoile comunei independent de cota expropriabilă;

Pentru aducerea la îndeplinire a celor de mai sus acțiunea în expropriere să rămână deschisă timp de zece ani în favoarea sătenilor.

N. I. MIHĂESCU
Judecător Horezu (Vâlcea),